

Широкова І. І.,
*доктор філософії з філології,
викладач кафедри іноземних мов професійного спрямування
Запорізького національного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ КОНЦЕПТІВ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОЇ КАРТИНИ СВІТУ В. БЛЕЙКА

Індивідуально-авторська картина світу створюється концептами з універсальними, національно-культурними та специфічними ознаками. Переважання тих чи тих властивостей визначено комплексом об'єктивних і суб'єктивних чинників, що впливають на відчуття індивіда.

Мета цього дослідження полягає у визначенні алгоритму дослідження ключових концептів індивідуально-авторської картини світу поета й художника В. Блейка.

Індивідуально-авторська картина світу “виникає і розвивається за іманетними законами, це об'єктивна картина в її суб'єктивному відображенні шляхом авторизації” [1, с. 242]. У дослідженні картини світу автора важливою є його індивідуальна інтерпретація дійсності та досвіду. Специфіку такої картини світу можливо адекватно описати шляхом визначення пріоритетів у використанні автором зображально-виражальних засобів.

Особливий інтерес викликає дослідження індивідуально-авторської картини світу В. Блейка, самобутнього поета і художника к. XVIII – п. XIX ст. Унікальність його авторської картини світу, його талант як поета й художника, зумовили й уможливили мультимодальну (вербально-візуальну) комплексність репрезентації ключових концептів. В художніх текстах В. Блейк поєднує вербальний і невербальний простір, що пояснюється не лише творчою наснагою і креативністю поета-художника, але також його намаганням створити голографічну, багатомірну версію Всесвіту.

Мультимодальне вираження концептів є їх «відтворенням за допомогою різних каналів передачі інформації» [2, с. 54]. У художніх текстах візуальні засоби дозволяють привернути увагу читача й справити на нього перше враження.

Алгоритм дослідження специфіки та мультимодальних засобів актуалізації індивідуально-авторської картини світу В. Блейка засновується на виокремленні лінгвокультурологами у структурі концепту трьох компонентів чи шарів – понятійного, перцептивно-образного та ціннісного. Цей алгоритм передбачає послідовність таких етапів: ідентифікація ключових концептів шляхом виявлення регулярності їх актуалізації в поезіях та текстах інших жанрів (есе, листи), детермінації відносно інших концептів, а також встановлення їх важливості в авторських висловлюваннях оцінного типу; виявлення та систематизація регулярних лексичних вербалізаторів ключових концептів з урахуванням парадигматичних та синтагматичних властивостей одиниць, їх предметної співвіднесеності й конотативного забарвлення; аналіз головних ознак концептуалізації ключових понять, співвідношення частки спільного (універсального чи корпоративного знання) та унікального (авторського досвіду) у цих концептуалізаціях; аналіз образної та ціннісної складових виокремлених концептів; дослідження художньо-мовних засобів і прийомів, що застосовуються в актуалізації ключових концептів; аналіз авторських ілюстрацій до поетичних творів і визначення ефективності візуальних засобів для актуалізації досліджуваних концептів [3, с. 93–94.]

Отже, запропонований алгоритм дозволяє встановити, що маніфестація ключових концептів індивідуально-авторської картини світу В. Блейка здійснюється шляхом мультимодальної репрезентації. Комбінуванням вербальних та візуальних художніх засобів поет втілює складну систему асоціацій, образів і символів, яка віддзеркалює його світогляд, цінності й емоції. Вербалізацію авторської картини світу В. Блейка відзначає багатство різнорівневих засобів та прийомів – алітерацій, метафор, епітетів, порівнянь, антитез, повторів, паралелізму. Невербальні засоби реалізують низку важливих функцій: естетичну, пояснювальну, світоглядну й систематизувальну, емоційну і когнітивну функції.

Список використаних джерел:

1. Соколовська С. Ф. Особливості ідіостилю Г. Бюхнера. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2017. Вип. 67. С. 241–244.
2. Ткачик О., Велика В. Мультимодальні засоби вираження концепту FEAR у корпусі англomовних кінотекстів психологічних трилерів

- і розважальних мультфільмів. *Advanced Linguistics*. 2020. № 6. С. 47–56.
3. Широкова І. І. Специфіка та мультимодальні засоби актуалізації індивідуально-авторської картини світу В. Блейка [Текст] : дис. ... д-ра філософії за спец. 035 «Філологія». Запоріжжя, 2021. 295 с.